

שירים

הול

תרגומי השירה הלירית לעברית מרוסית מאת אדולף גומן
Лирическая поэзия в переводе на иврит Адольфа Гомана

מרינה צבטייבה

Марина Цветаева

СТИХИ

שירים

adolf.goman@gmail.com

מרינה צבטייבה

(1892-1941)

Оглавление

О Марине Цветаевой

Дикая воля
Декабрь и январь
Вы, идущие мимо меня
Стихи
Уж сколько их упало в эту бездну
Идешь, на меня похожий
Бабушке
«Мне нравится, что вы больны не мной»
Безумье — и благоразумье
«Вот ещё окно»
«Я тебя отвоюю у всех земель»
В огромном городе моем – ночь
Мировое началось во мгле кочевье
Август - астры
В черном небе слова начертаны
Вчера еще в глаза глядел
Кто создан из камня, кто создан из глины
Вскрыла жилы
Всё повторяю первый стих

О Марине Цветаевой

תוכן העניינים

[על מרינה צבטייבה](#)

[חלומי הוא קרב בגיס](#)
[דצמבר וינואר](#)
[על-פני בשתיקה הם עוברים](#)
["השירים"](#)
[אל תוף התהום שמרחוק נפצרת](#)
[עובר-אורח](#)
[אל סבתא](#)
[וטוב שכך קרה, אני מודה,](#)
[שפיות ואי-שפיות הדעת](#)
[עוד חלון ועוד](#)
[אתלשך משחקים](#)
[בכרך שלי הפל עכשו – ליל](#)
[נדידה בכל עולם בליל התחילה](#)
[אסתר – אוגוסט](#)
[בשמים שחורים חרוטות מלים](#)
[אמש לא גרע עיניו](#)
[אחד בנוי אבן, שני בנוי רגב](#)
[את ורידי חתכתי](#)
[שלחן ערכתי לששה](#)

על מרינה צבטייבה

מרינה צבטייבה (1892-1941) משוררת וסופרת רוסית. מן החשובות שבמשוררות תור הכסף בשירה הרוסית, ומן הכותבות המקוריות בספרות הרוסית. נולדה במוסקבה למשפחת אנשי תרבות ואמנות. התייתמה מאמה בגיל 13. למדה במוסקבה, לאחר מכן בשווייץ, גרמניה וצרפת.

ספר שיריה הראשון "אלבום ערב" (1910) משך את תשומת לבו של המשורר והמבקר הספרותי מקסימיליאן וולושין. וולושין הזמין את צבטייבה לביתו בקוקטבל שבקרים, בו נהג לארח אנשי תרבות ואמנים.

בקוקטבל צבטייבה הכירה את סרגיי אפרון, לו נישאה ב-1912. צבטייבה נשארה עם אפרון במשך כל חייה, על אף מערכות היחסים הרבות שניהלה (שהמרכזית בהן הייתה מערכת יחסים לסבית מורכבת ומלאה תשוקה עם המשוררת סופיה פארנוק).

ב-1914 בעלה התנדב לצבא הרוסי, לאחר מהפכת אוקטובר ב-1917 הצטרף אל הכוחות הלבנים. צבטייבה חייתה לבדה במוסקבה, סבלה ממחסור חמור, איבדה את הקטנה מבין שתי בנותיה.

ב-1922, לאחר שנודע לה שבעלה בחיים, יצאה אליו לברלין. לאחר מכן הזוג חי בפראג, וב-1925, לאחר הולדת בנם, הם עברו לפריז.

בשנות ה-30, בעלה של צבטייבה שינה את דעותיו הפוליטיות, החל לתמוך בברית המועצות ואף סייע לפעילות הריגול של ה-נ.ק.ו.ד. ב-1937 הוא הואשם בכך שלקח חלק בהתנקשות בסוכן סובייטי לשעבר, נאלץ לעזוב את צרפת ושב לברית המועצות. עקב כך, צבטייבה הוחרמה על ידי קהילת המהגרים הרוסים בפריז.

ב-1939 היא שבה לברית המועצות בעקבות בעלה. אולם אלה היו שנות הטיהורים הגדולים של סטלין ומשפחתה של צבטייבה לא נמלטה מהם - בעלה נעצר ונורה, בתה נעצרה והייתה בכלא במשך 8 שנים.

עם כניסתה של ברית המועצות למלחמת העולם השנייה, ב-1941, צבטייבה ובנה פונו ליילבוגה שבטטרסטן. כל נסיונותיה להשיג עבודה נכשלו, ומתוך יאוש היא איבדה את עצמה לדעת בתלייה. נקברה ביילבוגה, אולם מקום קבורתה המדויק איננו ידוע.

שירתה של צבטייבה מאופיינת במתח רומנטי, אינטנסיביות לשונית (מה שעושה אותה לקשה מאוד לתרגום), אקספרסיביות גבוהה. המוטבים הרווחים בשירתה הם הבדידות, הטרגיות שבאהבה, הקונפליקט בין השגרה לבין חיי הנפש, מקומו של המשורר כנביא המנודה מן החברה.

צבטייבה כתבה שירים קצרים ומחזורי שירים רבים, שרק חלק מהם פורסמו באוספים שיצאו בחייה. כמו כן כתבה מספר פואמות - חלקן מבוססות על מוטיבים הלוקוחים מן הפולקלור הרוסי ("מלך-בתולה", 1922; "הנער", 1924) והאירופאי ("לכוד החולדות", 1925), עלילותיהן של האחרות לקוחות מחייה שלה ("פואמת ההר" ו"פואמת הסוף", 1924).

בנוסף לכך, כתבה מספר מסות ומאמרים על שירה ומשוררים בני זמנה, ועל יצירתו של פושקין שהיה נערץ עליה (היא אף הקדישה לו מחזור שירים).

תרגומים לעברית:

שירה]

- להט אדום: האמנות באור המצפון, רנה ליטווין. מבחר שירים ומסות, הקיבוץ המאוחד. 2011,
- מארינה צוואייבה - מבחר משירתה, בחרה ותרגמה מרוסית: מירי ליטווק, גוונים, תל אביב, 2007.
- שירים - מרינה צוטיבה, מרוסית: שלמה אבן-שושן, הקיבוץ המאוחד, תל אביב, 2003.
- "דור שלי חיה שלי", משירת רוסייה במאה העשרים, תרגם עמינדב דיקמן, שוקן 2003.

פרוזה

- את האח שלי, מצרפתית: מיכל בן-נפתלי, עריכה מדעית: מיכל גוברין, אחרית דבר: דנה אמיר, רסלינג. 2012,
- המסע אל הים: פרוזה אוטוביוגרפית, תרגום מרוסית, הערות ואחרית-דבר: רנה ליטווין, חרגול, תל אביב, 2007.
- סיפורה של סוניצ'קה, תרגום מרוסית, הקדמה והערות: סיון בסקין, אחוזת בית, תל אביב, 2005.

מכתבים

קיץ 1926: חליפת מכתבים - ריינר מריה רילקה, מרינה צבטייבה, בוריס פסטרנאק, עריכה, כתיבת מבוא ודברי קישור, תרגום מגרמנית: עדה ברודסקי, תרגום מרוסית: דינה מרקון, כרמל, ירושלים, 2004.

(מתוך ויקיפדיה)

Дикая воля

חלומי הוא קרֶב בגִּיס

Я люблю такие игры,
Где надменны все и злы.
Чтоб врагами были тигры
И орлы!

חלומי הוא קרֶב בגִּיס
מִתְנַשְׂאִים מְרֻשָּׁעִים,
אוֹיְבִים יְהִיוּ לִי טִגְרִיס,
נְשָׁרִים!

Чтобы пел надменный голос:
"Гибель здесь, а там тюрьма!"
Чтобы ночь со мной боролась,
Ночь сама!

וְשָׁקוֹל יְהִיר יָשִׁיר לִי:
"כָּאן – כְּלִיָּהּ, שָׁם – בֵּית-הַבּוֹר!"
וְהַלִּיל עֲצָמוֹ יִלְחֵם בִּי
עַד הָאוֹר!

Я несусь,- за мною пасти,
Я смеюсь - в руках аркан...
Чтобы рвал меня на части
Ураган!

מִלְעוֹת אֶדְהֵר צוֹחֶקֶת,
אֶנְפֶּנֶף בְּחִגּוּרָה...
וְתִקְרַע אוֹתִי שׁוֹרְקֶת
סְעָרָה!

Чтобы все враги - герои!
Чтоб войной кончался пир!
Чтобы в мире было двое:
Я и мир!

אוֹיְבִים עֲדִים כְּפָלִים,
בְּמִשְׁתָּה עוֹד קָרֵב תַּחֲלִי!
רַק עוֹלָם אֵתִי – רַק שְׁנַיִם
בְּתֵבִל!

1910-1909

Декабрь и январь

דְּצֶמְבֶּר וַיָּנוּאָר

В декабре на заре было счастье,
Длилось - миг.
Настоящее, первое счастье
Не из книг!

בְּדְצֶמְבֶּר נִמְלֵאֵתִי בְּאֶשֶׁר -
לְדָקָה בְּזִרְיָתָהּ.
אֲמֵתִי, לֹא מִסֶּפֶר – הָאֶשֶׁר
הָרָאשׁוֹן, כְּבִרְכָּהּ!

В январе на заре было горе,

וּבַיָּנוּאָר חֲשֵׁתִי בְּצֶעַר

Длилось - час.
Настоящее, горькое горе
В первый раз!

בְּזְרִיחָהּ – לְשָׁעָה.
אָמַתִּי וְכֹה מֵרָהִיּוֹן צָעַר,
צָעַר לְרֵאשׁוֹנָה!

לפני 1913

* * *

Вы, идущие мимо меня
К не моим и сомнительным чарам, —
Если б знали вы, сколько огня,
Сколько жизни, растроченной даром,

И какой героический пыл
На случайную тень и на шорох...
И как сердце мне испепелил
Этот даром истраченный порох.

О, летящие в ночь поезда,
Уносящие сон на вокзале...
Впрочем, знаю я, что и тогда
Не узнали бы вы — если б знали —

Почему мои речи резки
В вечном дыме моей папиросы,—
Сколько темной и грозной тоски
В голове моей светловолосой.

על-פני בְּשִׁתִּיקָהּ הֵם עוֹבְרִים

על-פני בְּשִׁתִּיקָהּ הֵם עוֹבְרִים
לְקִסְיָמָהּ שֶׁל זֹלֹת מַפְקָפָקֶת, -
לוֹ יָדְעוּ כַּמָּה אִשׁ וְחַיִּים
כָּבֵר בְּזַבְזָתִי, הֲלֹא-מִסְפָּקֶת,

כַּמָּה לַהֵט הֲרוּאֵי חֲמָם
עַל צִלְלִית מְקֻרֶת, לַחֵשׁ וְרוּחַ...
מֵאַבְקַּת-הַשְּׂרָפָה מְפֻחָם
בְּלִי תְּכָלִית לֵב שְׁלִי הַזְּחוּחַ.

הוֹ, רֶכֶכֶת לִילִית שֶׁל הַלֵּב,
שֶׁשָּׁנָה מִתְרַחֶקֶת מִמֶּנּוּ...
עִם כָּל זֶה, לִי יָדוּעַ הֵיטֵב:
לוֹ יָדְעוּ הֵם, גַּם אִזּוֹ לֹא הִבִּינוּ,

לָמָּה חֵד דְּבוּרֵי וּמְחֻמֵּיר
עִם סִיגָרִית-עֵד, וּמִדּוּעַ
כֹּה עֲמֵק בְּרֵאשֵׁי הַבְּהִיר,
כֹּה אֶפֶל וְאִיתָן גְּעֻגּוּעַ.

1913

"Стихи"

Моим стихам, написанным так рано,

"השירים"

לְכָל שִׁירֵי שֶׁנִּכְתְּבוּ בְּטָרֵם

Что и не знала я, что я - поэт,
Сорвавшимся, как брызги из фонтана,
Как искры из ракет,

Ворвавшимся, как маленькие черти,
В святилище, где сон и фимиам,
Моим стихам о юности и смерти,
- Нечитанным стихам! —

Разбросанным в пыли по магазинам
(Где их никто не брал и не берёт!) ,
Моим стихам, как драгоценным винам,
Наступит свой черёд.

* * *

Уж сколько их упало в эту бездну,
Разверзтую вдали!
Настанет день, когда и я исчезну
С поверхности земли.

Застынет все, что пело и боролось,
Сияло и рвалось.
И зелень глаз моих, и нежный голос,
И золото волос.

И будет жизнь с ее насущным хлебом,
С забывчивостью дня.
И будет все - как будто бы под небом
И не было меня!

Изменчивой, как дети, в каждой мине,
И так недолго злой,
Любившей час, когда дрова в камине

יִדְעָתִי כִּי נוֹלַדְתִּי מְשׁוֹרֵר,
שֶׁעָפוּ כְּעָרֶף נִתְּז מִן הַזֶּרֶם,
כְּמוֹ זִיק מְטִיל עוֹבֵר,

אֲשֶׁר פָּרְצוּ כְּמוֹ שְׂדוּנִים לְטֹהַר,
לְתַרְדֵּמָה וּקְטֹרֶת שֶׁל הַדְּבִיר -
לְכָל שִׁירִי עַל מוֹת וְעַל נֶעַר,
שְׁאִישׁ עוֹד לֹא הִכִּיר! -

בְּחֲנוּיֹת מְאֻבָּקִים עֲדִין
(וְאִישׁ עוֹד לֹא קָנָה שֵׁם מְעוֹלָם!),
לְכָל שִׁירִי כְּמוֹ לְמִיטֵב הַיּוֹן
עוֹד בּוֹא יְבוֹא תוֹרֵם.

אֶל תּוֹךְ הַתְּהוֹם שְׁמֵרְחוּק נִפְעָרֶת

אֶל תּוֹךְ הַתְּהוֹם שְׁמֵרְחוּק נִפְעָרֶת
נִפְּלוּ כָּל כֶּךָ רַבִּים!
מִפְּנֵי הָאֲדָמָה אֲהִיָּה גַם נִעְדָּרֶת
בְּיוֹם מִן הַיָּמִים.

תִּקְפֹּא הַדְּמוּת שְׁנִלְחָמָה עֲדִין
וְשָׁרָה, זָהָרָה.
גַּם עֲדִינּוֹת הַקּוֹל, גַּם יֶרֶק שֶׁל הָעֵין,
גַּם זָהָב הַשְּׁעָרָה.

יְהִיו חַיִּים עִם לֶחֶם-חֵק כְּמוֹ אֶמֶשׁ,
עִם שִׁכְחָה שֶׁל יוֹם,
כָּאלוּ הָאָדָם תַּחַת הַשֶּׁמֶשׁ
לֹא נִעְלָם פְּתָאֵם,

שֶׁהִבְעֵת פָּנִים שְׁנָה מֵהָר כְּמוֹ יֶלֶד,
הִיָּה רַק רָגַע מָר,
אֲהָב לְצָפוֹת כִּי־צַד בָּאֵחַ בְּעָרֵב

Становятся золой.

Виолончель, и кавалькады в чаще,
И колокол в селе...
- Меня, такой живой и настоящей
На ласковой земле!

К вам всем - что мне, ни в чем не знавшей меры,
Чужие и свои?!-
Я обращаюсь с требованием веры
И с просьбой о любви.

И день и ночь, и письменно и устно:
За правду *да* и *нет*,
За то, что мне так часто - слишком грустно
И только двадцать лет,

За то, что мне прямая неизбежность -
Прощение обид,
За всю мою безудержную нежность
И слишком гордый вид,

За быстроту стремительных событий,
За правду, за игру...
- Послушайте!- Еще меня любите
За то, что я умру.

עצִים הופְּכִים עֶפֶר.

אַהֲב רִכְבָּה בִּיעָר, כָּפָר וְצִ'לוֹ,
וְחֵם תְּפִילָה אֲטִית...
וְלֹא הָיִיתִי בְּעוֹלָם כָּאֵלּוּ -
חַיָּה וְאַמְתִּית!

לְכָל אָדָם פּוֹנֶה וּמִבְקֶשֶׁת -
לָזֶר וּלְקִרְוָה -
אֲנִי פוֹנֶה וְאַמוֹנֶה דּוֹרֶשֶׁת,
שׁוֹאֵפֶת אֶהְבָּה.

בְּכֶתֶב וּבַעַל-פֶּה, סוֹבֶלֶת וְתוֹבַעַת:
עַל יִשְׂרָאֵל "לֹא" וְ"כֵן",
עַל שְׂתִכּוּפוֹת כָּל כֶּה מִתְּגַעְגַּעַת,
וּבֵת עֶשְׂרִים, אֲכֹן,

שֶׁעַל עֲלִבּוֹן אֲנִי לֹא מִתְחַשְׁבֶּנֶת
וְלֹא אֶדְרֹשׁ מַחִיר,
עַל עֲדִינוֹת הַבְּלִיתִי-מֶרְסֶנֶת
וְעַל מֶרְאֵה יְהִיר,

עַל נִמְרָצוֹת הָאֲרוּעִים בְּקֶצֶב,
אֶמֶת וְאַמְנוֹת...
שְׁמַעוּ! – יֵשׁ לְאַהֲב אוֹתִי בְּעֶצֶם
עַל שְׁאֲנִי אֲמוֹת.

1913

שיר למוסיקה של מ.מינקוב בביצוע א.פוגצובה
באתר <https://www.youtube.com/watch?v=CrabHc9w1Tc>

* * *

עוֹבֵר-אוֹרֵחַ

Идешь, на меня похожий,

אַתָּה לִי דוֹמָה בְּאוֹרֵחַ:

Глаза устремляя вниз.
Я их опускала – тоже!
Прохожий, остановись!

Прочти – слепоты куриной
И маков набрав букет,
Что звали меня Мариной
И сколько мне было лет.

Не думай, что здесь – могила,
Что я появлюсь, грозя...
Я слишком сама любила
Смеяться, когда нельзя!

И кровь прилиwała к коже,
И кудри мои вились...
Я тоже была, прохожий!
Прохожий, остановись!

Сорви себе стебель дикий
И ягоду ему вслед, –
Кладбищенской земляники
Крупнее и слаще нет.

Но только не стой угрюмо,
Главу опустив на грудь.
Легко обо мне подумай,
Легко обо мне забудь.

Как луч тебя освещает!
Ты весь в золотой пыли...
– И пусть тебя не смущает
Мой голос из-под земли.

מוריד מבטך מאור,
כמו פעם אני בדרך!
עובר-אורח זר, עצר!

תקרא, אם הבאת הנה
פרגים וזר קמומיל:
לי פעם קראו מרינה,
הייתי בזה הגיל...

ואל תפחד, מהקבר
אותך לא אקח אלי...
לצחק בין נוגי הסבר
אהבתי יותר מדי!

זר מתלילי עשיתי,
הדם עלי לי לעור...
אכן, גם אני הייתי!
עובר-אורח זר, עצר!

שים לב לעלים וריח,
תקטף גרגר וגבעול, -
כי כאן תות-שדה, אורח,
הכי מתוק וגדול.

רק אל תעמד בלי געת,
ראשך מרכן לחזה.
תחשב נא עלי קל דעת,
תשכח בקלות מזה.

אתה בקרני השמש,
כמו באבקת זהב...
ממה שאמרתי חרש
נבון אל תהיה לשוא.

Бабушке

Продолговатый и твердый овал,
Черного платья раструбы...
Юная бабушка! Кто целовал
Ваши надменные губы?

Руки, которые в залах дворца
Вальсы Шопена играли...
По сторонам ледяного лица
Локоны, в виде спирали.

Темный, прямой и взыскательный взгляд.
Взгляд, к обороне готовый.
Юные женщины так не глядят.
Юная бабушка, кто вы?

Сколько возможностей вы унесли,
И невозможностей - сколько? -
В ненасытимую прорву земли,
Двадцатилетняя полька!

День был невинен, и ветер был свеж.
Темные звезды погасли.
- Бабушка! - Этот жестокий мятеж
В сердце моем - не от вас ли?..

*

Мне нравится, что вы больны не мной,
Мне нравится, что я больна не вами,

אל סבתא

קלסתר קשים, סגלגל, מארה,
פעמונים של אדרת...
סבתא שלי צעירה! מי נשק
על שפתותיה, מתהרת?

מרה ידיך בהוד ההיכל
ולס של שופן עף למעלה...
וסביב פניה של קרח כחלחל
התלתלים כספירלה.

ישר ואפל עיניה אומרות,
קשל אשה מתגוננת?
לא מסתכלות כן נשים צעירות.
מי את, עלמה מתבוננת?

אפשרויות עמה כמה לקחת,
שנשארו רק כרמז,
אל תהום הבור לא שובע לעד,
פולניה בת עשרים אז?

רוח שקטה, יום תמים כבר עבר...
אין כוכבים... אה נחשתי:
מרד זה שבלבי כה אכזר -
סבתא, הלא את הורשת לי?

1914

וטוב שכך קרה, אני מודה

וטוב שכך קרה, אני מודה,
לא זה בזה, אכן, חלינו שנינו

Что никогда тяжёлый шар земной
Не уплывёт под нашими ногами.

Мне нравится, что можно быть смешной –
Распущенной – и не играть словами,
И не краснеть удушливой волной,
Слегка соприкоснувшись рукавами.

Мне нравится ещё, что вы при мне
Спокойно обнимаете другую,
Не прочтите мне в адовом огне
Гореть за то, что я не вас целую.

Что имя нежное моё, мой нежный, не
Упоминаете ни днём, ни ночью - всуе...
Что никогда в церковной тишине
Не пропоют над нами: аллилуйя!

Спасибо вам и сердцем и рукой
За то, что вы меня – не зная сами! –
Так любите: за мой ночной покой,
За редкость встреч закатными часами,
За наши не-гулянья под луной,
За солнце, не у нас над головами, -
За то, что вы больны – увы! – не мной,
За то, что я больна – увы! – не вами!

Безумье — и благоразумье

Безумье — и благоразумье,
Позор — и честь,
Все, что наводит на раздумье,
Все слишком есть —

ואדמה מוצקת וכבדה
כבר לא תמעד מתחת לרגלינו.

טוב שמתר להיות לי מצחיקה,
פורקת-על, כנה בשיחותינו,
ושבגל מחניק לא מסמיקה
מנגיעה קלה של שרוולינו.

וטוב שמול עיני חבקת כבר
אשה אחרת, לא אותי, בשקט,
ושבאש התפת לא אבער,
כי לא אותך אני עכשו נושקת.

את עדינות של שמי, ענג שלי, כך סתם
בסרק-שיחות שפתיך לא הזכירו,
וטוב ש"הללויה" לעולם
בכנסיה לשנינו לא ישירו!

אני מודה לך מקרב לב
על שאתה אוהב אותי בלי דעת,
שבמנוחת לילי לא תתערב
ולא תפגש לאור חמה שוקעת,
שבשבילנו שמש לא עולה,
לאי-טיול שלנו לבנה הביטה,
שלא בך אני, אבוי!, חולה,
וגם אתה לא בי, אבוי!, חלית.

1915

שפיות ואי-שפיות הדעת

שפיות ואי-שפיות הדעת
קבוד וגנאי,
מחשבה שלא נרגעת -
יותר מדי

Во мне. — Все каторжные страсти
 Свились в одну! —
 Так в волосах моих — все масти
 Ведут войну!
 Я знаю весь любовный шепот,
 — Ах, наизусть! —
 — Мой двадцатидвухлетний опыт —
 Сплошная грусть!
 Но облик мой — невинно розов,
 — Что ни скажи! —
 Я виртуоз из виртуозов
 В искусстве лжи.
 В ней, запускаемой как мячик
 — Ловимый вновь! —
 Моих прабабушек-полячек
 Сказалась кровь.
 Лгу оттого, что по кладбищам
 Трава растет,
 Лгу оттого, что по кладбищам
 Метель метет...
 От скрипки — от автомобиля —
 Шелков, огня...
 От пытки, что не все любили —
 Одну меня!
 От боли, что не я — невеста
 У жениха...
 От жеста и стиха — для жеста
 И для стиха!
 От нежного боа на шее...
 И как могу
 Не лгать, — раз голос мой нежнее, —
 Когда я лгу...

יש בי. וְכָל יִצְרֵי הָרָע
 בִּי מִשְׁתַּזְרִים,
 וּבִשְׁעַר נְשִׁי פָרוּעַ
 קָרְבוֹת צָבָעִים.
 כָּל לֶחֶשׁ אֶהָב עַל שְׁפָתַיִם,
 - אָה, בְּעַל-פֶּה -
 שְׁנוֹת נִסְיוֹן (עֲשָׂרִים וְשָׁתַיִם) -
 עֲצָבוֹת הִרְבֵּה!
 אֲכַל מֵרֹאֵי תַמִּים כְּוָרֵד,
 וְזֶה מִדְּהִים!
 עַל כָּל אוֹמֵן-עָלַי גּוֹבֶרֶת
 בְּתַחֲוֹם שְׁקָרִים.
 כִּי כָל חַיִּי עָלַי שׁוֹלֶטֶת -
 דִּוְרוֹן דִּוְרוֹת -
 נִשְׁמַת סִבְתּוֹת שְׁלִי – לוֹהֶטֶת -
 פּוֹלְנִיּוֹת.
 אֲנִי כָל רָגַע מִשְׁקַרֶּת -
 לְעֹשִׁבִים,
 וּלְקִבְרִים כְּשֶׁשָּׁם עוֹבֶרֶת
 סוּפַת שְׁלָגִים.
 עַל אוֹטוֹ, אֵשׁ, כְּנוֹר וּמְשִׁי;
 כִּי עֶצֶב חַד,
 כִּי לֹא כָל גִּבֹּר שֶׁשׁ לְקִשָּׁר
 אֶתִּי בִלְבָד;
 כִּי לֹא אוֹתִי – כָּלָה וּמוֹזָה -
 חֲתָן יַעִיר...
 בְּפוֹזָה וּבִשְׁוִיר – לְפוֹזָה
 וְגַם לְשִׁיר!
 וְאִיךָ לְהִמָּנַע מֵאֵלָה
 שְׁקָרִים עֲכָשׁוּ,
 אִם קוֹל שְׁלִי נָעִים לְפָלֵא
 כְּשֶׁבוּ כָזָב...

1915

עוד חלון ועוד

Вот опять окно,
Где опять не спят.
Может – пьют вино,
Может – так сидят.
Или просто – рук
Не разнимут двое.
В каждом доме, друг,
Есть окно такое.

Крик разлук и встреч –
Ты, окно в ночи!
Может – сотни свеч,
Может – три свечи...
Нет и нет уму
Моему – покоя.
И в моём дому
Завелось такое.

Помолись, дружок, за бессонный дом,
За окно с огнём!

עוד חלון ועוד
בם לא ישנים.
יש שותים יינות,
יש סתם כך יושבים,
או פשוט – ידם
לא יפרידו שנים.
כך זה, מן הסתם,
בכל בית ובית

החלון מואר –
נר, שלושה נרות –
זעקת הצער
של פגישות-פרידות...
אין מרגוע לי,
חברי, נדמה לי:
גם בבית שלי
חלונות כאלה.

תתפלל, חבר, בעד בית ער
וחלון עם נר!

1916

*

Я тебя отвоюю у всех земель, у всех небес,
Оттого что лес – моя колыбель, и могила – лес,
Оттого что я на земле стою – лишь одной ногой,
Оттого что я о тебе спою – как никто другой.

Я тебя отвоюю у всех времён, у всех ночей,
У всех золотых знамён, у всех мечей,
Я закину ключи и псов прогоню с крыльца –
Оттого что в земной ночи я вернее пса.

אתלשך משחקים, מכל ארץ, מכל נכרי

אתלשך משחקים, מכל ארץ, מכל נכרי,
כי היער - עריסתי, והיער - קברי.
כי אני על הקרקע עומדת על רגל אחת,
כי עליך כמוני לא ישיר לעד אף אחד.

אתלשך מכל הזמנים, מכל הלילות,
מכל דגלי-זהב וזהרבות,
מפתחות אשליך וכלבי הסף אגרש,
כי אני מסורה מכל הפלבים שיש.

Я тебя отвоюю у всех других – у той, одной,
Ты не будешь ничей жених, я – ничьей женой,
И в последнем споре возьму тебя – замолчи! –
У того, с которым Иаков стоял в ночи.

Но пока тебе не скрещу на груди персты, -
О, проклятие! – у тебя остаёшься – ты:
Два крыла твои, нацеленные в эфир, -
Оттого что мир – твоя колыбель, и могила – мир!

1916

* * *

В огромном городе моем - ночь.
Из дома сонного иду - прочь
И люди думают: жена, дочь,-
А я запомнила одно: ночь.

Июльский ветер мне метет - путь,
И где-то музыка в окне - чуть.
Ах, нынче ветру до зари - дуть
Сквозь стенки тонкие груди - в грудь.

Есть черный тополь, и в окне - свет,
И звон на башне, и в руке - цвет,
И шаг вот этот - никому - вслед,
И тень вот эта, а меня - нет.

Огни - как нити золотых бус,
Ночного листика во рту - вкус.
Освободите от дневных уз,
Друзья, поймите, что я вам - снюсь.

אֶתְלַשְׁךָ מִכָּל, מִהֵיא, מִהֶסֶם שְׁלָה, -
לְזוּלַת לֹא תִהְיֶה חֵתָן, לֹא אֶהְיֶה כְּלָה,
וּבִשְׁחֵר רִיב אַחֲרָיוֹן אֶקַּח אוֹתְךָ - שְׁתֵּק!
מִהֵוּא שָׁעַם יַעֲקֹב עִמָּד בִּיבֹק.

אֶה, כָּל עוֹד יְדִידְךָ לֹא אֲשַׁלֵּב עַל חֲזָךְ,
הוֹ, לְכָל הָרוּחוֹת! תִּשְׁאַר אֶתְךָ לָךְ:
נִשְׁתִּי כְּנִפְיָה הַפְּשׁוּטוֹת אֶל עַל לְכָלֶם,
כִּי עָרִיסְתְּךָ - עוֹלָם, וְקִבְרְךָ - עוֹלָם!

1916

בְּכֶרֶךְ שְׁלִי הַכֹּל עֹכָשׁוּ – לֵיל

בְּכֶרֶךְ שְׁלִי הַכֹּל עֹכָשׁוּ – לֵיל,
אֲנִי יוֹצֵאת - מִבֵּית אֶפֶל,
"אִשָּׁה אוֹ בֵּת" – חוֹשֵׁב אִישׁ מִצֵּל,
אֲבָל אֲנִי זוֹכֶרֶת רַק - לֵיל.

מִשֵּׁב הָרוּחַ לִי קוֹ מְרָאָה,
אִי-שֵׁם צִלִּיל תֵּשׁ מִחִלּוֹן יוֹצֵא,
תִּתְחַדֵּר הָרוּחַ עַד תֵּם לֵיל זֶה
לְקִיר דֶּק בֵּין חֲזָה לְחֲזָה.

צִפְצֻפָּה שְׁחוֹרָה וּבֵית עֵר,
בְּמִגְדָּל צִלְצוּל, בִּידִים זֶר,
שֶׁעַל זֶה בְּעֻקְבוֹת אֶף אַחֵר,
וְצֵל זֶה... וְאֵינִי יוֹתֵר.

חֲרוֹז אוֹרוֹת כְּזָהָב כְּתֵם,
עָלָה לִילִי שְׁאֶפְשֵׁר לְטַעַם.
שְׁחָרְרוּ אוֹתִי מֵעַל הַיּוֹם!
תִּבְיֹנוּ, חֲבֵרָה, אֲנִי – חִלּוֹם.

* * *

Мировое началось во мгле кочевье:
 Это бродят по ночной земле — деревья,
 Это бродят золотым вином — гроздья,
 Это странствуют из дома в дом — звезды,
 Это реки начинают путь — вспать!
 И мне хочется к тебе на грудь — спать.

Август - астры

Август - астры,
 Август - звезды,
 Август - грозди
 Винограда и рябины
 Ржавой - август!

Полновесным, благосклонным
 Яблоком своим имперским,
 Как дитя, играешь, август.
 Как ладонью, гладишь сердце
 Именем своим имперским:
 Август!- Сердце!

Месяц поздних поцелуев,
 Поздних роз и молний поздних!
 Ливней звёздных -
 Август!- Месяц
 Ливней звёздных!

נְדִידָה בְּכָל עוֹלָם בְּלִיל הַתְּחִילָה

נְדִידָה בְּכָל עוֹלָם בְּלִיל הַתְּחִילָה:
 אֵילָנוֹת - בְּחֹשֶׁךְ שׁוֹטְטִים כָּאֵלוֹ,
 אֲשָׁכּוֹלוֹת - מִתְבַּעֲבָעִים בְּזֶה־הַיַּיִן,
 כּוֹכָבִים – נְדִים-עוֹבְרִים מִבֵּית לְבֵית,
 נְהָרוֹת - חוֹזְרִים לַעֵין רֹאשׁוֹן!
 וְאֲנִי רוֹצֶה עַל חֶזֶק - לִישֵׁן.

1917

אֶסְתֵּר – אוֹגוּסְט

אֶסְתֵּר – אוֹגוּסְט,
 כּוֹכָב – אוֹגוּסְט,
 אֲשָׁכּוֹלוֹת אֲנָב פּוֹקֵעַ,
 גְּרֵגֶרִי חֲגֹרֵר בְּאֶדֶם
 חִלּוּדִים – כָּלֵם הֵם אוֹגוּסְט.

בְּמִשְׁקָלֶת שֶׁל תַּפּוּחַ
 מִשְׁחַק אֶתָּה כְּמוֹ יֶלֶד,
 כְּמוֹ בְּכֶף-יָד אֶת לִבִּי
 מְלֻטֶּף בְּשֵׁם גְּבִי
 שֶׁל קִיסָר,
 לִבִּי-אוֹגוּסְט!

נְשִׁיקוֹת, בְּרֶק וְיָרֵד
 אַחֲרוֹנִים – עֵתֶם הַגִּיעוּ
 עִם בּוֹאֶר, הוּא אוֹגוּסְט – חֲדָשׁ
 שֶׁל גִּשְׁמִי
 הַכּוֹכָבִים!

* * *

В черном небе слова начертаны —
И ослепли глаза прекрасные...
И не страшно нам ложе смертное,
И не сладко нам ложе страстное.

В поте — пишущий, в поте — пашущий!
Нам знакомо иное рвение:
Легкий огонь, над кудрями пляшущий,—
Дуновение вдохновения!

* * *

Вчера еще в глаза глядел,
А нынче - всё косится в сторону!
Вчера еще до птиц сидел,-
Всё жаворонки нынче - вороны!

Я глупая, а ты умен,
Живой, а я остоленелая.
О, вопль женщин всех времен:
"Мой милый, что тебе я сделала?!"

И слезы ей - вода, и кровь -
Вода,- в крови, в слезах улылася!
Не мать, а мачеха - Любовь:
Не ждите ни суда, ни милости.

Увозят милых корабли,

בְּשִׁמִּים שְׁחוּרִים חְרוּטוֹת מְלִים

בְּשִׁמִּים שְׁחוּרִים חְרוּטוֹת מְלִים -
וְעֵינַיִם יְפוֹת הִפְכוּ לְסוּמוֹת...
וְאֵין פֶּחַד בְּנוֹ מִמֶּשֶׁקֶב מֵתִים,
וְאֵין מִתֵּק לְנוֹ בְּמִשְׁקֵב תְּשׁוּקוֹת.

בְּזַעַה כּוֹתֵב, בְּזַעַה חוֹרֵשׁ!
מִפְּרִים אָנוּ לְהִיטוֹת שׁוֹנָה:
אֵשׁ קְלָה רוֹקֶדֶת מֵעַל הָרֹאשׁ, -
נְשִׁיבָה שֶׁל עֲלִית-נִשְׁמָה.

אָמֵשׁ לֹא גָרַע עֵינָיו

רַק אָמֵשׁ לֹא גָרַע עֵינָיו,
הַיּוֹם כָּבֵר מִלְכָּסָן לְצַדֵּעַ!
עַד צִפְרִים יָשָׁב, - עֲכָשׁוּ
כָּל עֶפְרוֹנִי – עוֹרֵב הוּא פֶּתַע.

אֶתָּה חֶכֶם, אָנִי טִפְשִׁית,
אֶתָּה – אִישׁ חִי, אָנִי נִקְפָּאתִי.
הוּא, זְעָקַת נָשִׁים נִצָּחִית:
"מָה, אֱהוּבִי, לָךְ עֲשִׂיתִי?!"

לָדָם וְדָמַע תִּאֲבָה,
בָּדָם וְדָמַע מִתְרַחֶצֶת,
הִיא אִם חוֹרֶגֶת - אֱהָבָה:
אֶל תִּמְכָּה לְדִין וְחֶסֶד.

סְפִינוֹת יִסִּיעוּ אֱהוּבִים

Уводит их дорога белая...
И стон стоит вдоль всей земли:
"Мой милый, что тебе я сделала?"

Вчера еще - в ногах лежал!
Равнял с Китайскою державою!
Враз обе рученьки разжал,-
Жизнь выпала - копейкой ржавою!

Детоубийцей на суду
Стою - немилая, несмелая.
Я и в аду тебе скажу:
"Мой милый, что тебе я сделала?"

Спрошу я стул, спрошу кровать:
"За что, за что терплю и бедствую?"
"Отцеловал - колесовать:
Другую целовать",- ответствуют.

Жить приучил в самом огне,
Сам бросил - в степь заледенелую!
Вот что ты, милый, сделал мне!
Мой милый, что тебе - я сделала?

Всё ведаю - не прекословь!
Вновь зрячая - уж не любовница!
Где отступается Любовь,
Там подступает Смерть-садовница.

Само - что дерево трести! -
В срок яблоко спадает спелое...
- За всё, за всё меня прости,
Мой милый,- что тебе я сделала!

לְאַרְצוֹת שֵׁם לֹא הָיִיתִי,
וְשׁוֹב קוֹלוֹת גְּנִיחָה עוֹלִים:
"מָה, אֱהוּבִי, לָךְ עָשִׂיתִי?"

שָׁכַב רַק אֶמֶשׁ עַל רֶצֶפָה,
לְמַלְכָה סִינִית הַשְׁוִיתִנִּי.
בֶּן-רָגַע שְׁתִּי יָדִיו רָפָה...
חַיִּים – הֵם גְּרוּשׁ חֵלֹד, דּוֹמָנִי.

כֵּאֵם, אֲשֶׁר יִלְדָה חֲנֻקָה,
בָּלַב שְׁבוּר לְדִין זְכִיתִי.
אָךְ גַּם בְּשֵׁאוֹל אֲשָׁאֵל אוֹתָךְ:
"מָה, אֱהוּבִי, לָךְ עָשִׂיתִי?"

אֲשָׁאֵל לְבִי, אֲשָׁאֵל יָדַי:
"עַל מָה סוֹבֵלֶת מַצְטַעֶרֶת?"
גָּזַר-דִּין: "נָשֶׁק עַד שִׁבְעָה, דִּי,
הַמֵּת מִיָּד, נָשֶׁק אַחֲרָת."

הִרְגַלְתָּ לְחַיִּים בְּאֵשׁ,
זִרְקָתָ עַל קֶרְחָן. בְּכִיתִי.
זֶה שָׁעֲשִׂיתָ לִּי, בְּרַנֵּשׁ.
מָה, אֱהוּבִי, לָךְ עָשִׂיתִי?

אֲנִי יוֹדַעַת, אֵל תִּחַלֵּק!
אִשָּׁה פְּקֻחִית, לֹא מְאַהֲבָת!
הָאֱהָבָה נִסּוּגָה - חֵק:
מִיָּד הַמּוֹת מִתְקַרֶּבֶת.

הָעֵץ אֵין צֶרֶךְ לְטַלְטֵל,
יָפֵל בְּעֵת תַּפּוּחַ מְטָה...
עַל כָּל מָה שָׁעֲשִׂיתִי – מַחֵל,
וְעַל כָּל מָה שְׁלִי עָשִׂיתִי!

* * *

Кто создан из камня, кто создан из глины,-
А я серебрюсь и сверкаю!
Мне дело - измена, мне имя - Марина,
Я - бренная пена морская.

Кто создан из глины, кто создан из плоти -
Тем гроб и надгробные плиты...
- В купели морской крещена - и в полете
Своем - непрестанно разбита!

Сквозь каждое сердце, сквозь каждые сети
Пробьется мое своеволие.
Меня - видишь кудри беспутные эти?-
Земною не сделаешь солью.

Дробясь о гранитные ваши колена,
Я с каждой волной - воскресаю!
Да здравствует пена - веселая пена -
Высокая пена морская!

* * *

Вскрыла жилы: неостановимо,
Невосстановимо хлещет жизнь.
Подставляйте миски и тарелки!
Всякая тарелка будет - мелкой,
Миска - плоской.

אחד בנוי אבן, שני בנוי רגב

אחד בנוי אבן, שני בנוי רגב, -
אורה של כספית בי רוקדת!
מרינה קוראים לי, וכמו בים קצף
אני קיקיונית ובוגדת. *

למי שנוצרו מבשר ומרגב -
בסוף מצבה מפארת...
הטבלתי בים-מטבלה, ללא הרף
נמצאת במעוף ונשברת.

מתוך כל לבב, כל גדר וכל רשת
עקשנותי תמצא דרך.
כל שערתי רק חרות מבקשת,
ממני לא תעשה מלח.

נפצתם אותי עלי שחם הבָּרָה, -
עם גל לתחיה אני קמה.
יחי קצף-ים, ים גבה, שִׁמְח!
אני מתקדמת הימה!

1920

(*) מרינה – ימית (לטינית)

את ורידי חתכתי

את ורידי חתכתי – ללא הרף,
חשוכי שחזור חיים זורמים.
הי! הציבו קערות, צלחת -
הן שטוחות, לא יכולות לקחת
את הכל.

Через край - и мимо
В землю черную, питать тростник.
Невозвратно, неостановимо,
Невосстановимо хлещет стих.

מעל לסף - לקרב
אדמה שחורה, לזון קנה-סוף
כבר חשוך שחזור, כבר ללא הרף,
כבר בלתי-עצור השיר ישטף.

1934

* * *

*"Я стол накрыл на шестерых..." **

Всё повторяю первый стих
И всё переправляю слово:
- "Я стол накрыл на шестерых"...
Ты одного забыл - седьмого.

Невесело вам вшестером.
На лицах - дождевые струи...
Как мог ты за таким столом
Седьмого позабыть - седьмую...

Невесело твоим гостям,
Бездействует графин хрустальный.
Печально - им, печален - сам,
Непозванная - всех печальней.

Невесело и несветло.
Ах! не едите и не пьете.
- Как мог ты позабыть число?
Как мог ты ошибиться в счете?

Как мог, как смел ты не понять,
Что шестеро (два брата, третий -
Ты сам - с женой, отец и мать)
Есть семеро - раз я на свете!

שלחן ערכתִי לששה

"שלחן ערכתִי לשישה..."
(א.טרקובסקי)

"שלחן ערכתִי לששה..."
על השורה אני חוזרת...
שביעי שכחת, מרשע! -
ללא מלים אני אומרת.

את פניכם גשם מכסה,
וכח אין לכם לשמח...
הגד לי, סביב שלחן כזה
איה על שביעית אפשר לשכח?..

אורחים בעצב, גם אתה.
ובטלה בדלח אוקלת.
יותר מכל היא עצובה -
הלא-קרואה, מחוג מבדלת.

עצוב בחדר לא מואר
בלי געת בשתייה ואכל.
כיצד טעית במספר?
איה בספורה אבדת שכל?

איה לא הבנת כי ששה
(הוריה, שני אחים וצמד -
בעל - אתה - עם האשה)
שבעה הם אם אני קימת!

Ты стол накрыл на шестерых,
Но шестерыми мир не вымер.
Чем пугалом среди живых -
Быть призраком хочу - с твоими,

(Своими)...

Робкая как вор,
О - *ни души* не задевая!-
За непоставленный прибор
Сажусь незваная, седьмая.

Раз!- опрокинула стакан!
И всё. что жаждало пролиться,-
Вся соль из глаз, вся кровь из ран -
Со скатерти - на половицы.

И - гроба нет! Разлуки - нет!
Стол расколдован, дом разбужен.
Как смерть - на свадебный обед,
Я - жизнь, пришедшая на ужин.

...Никто: не брат. не сын, не муж,
Не друг - и всё же укоряю:
- Ты, стол накрывший на шесть - *душ*,
Меня не посадивший - с краю.

* Первая строка стихотворения А.Тарковского

שֶׁלַחַן עֶרְכַּת לְשֵׁשׁה,
אך הָעוֹלָם גָּדוֹל מֵאֲלֵה.
כְּחִזְיוֹן-שׁוֹא (בְּבִקְשָׁה!)
בֵּין נֹכְחִים בְּאַרְח פֶּלֶא

(לא! בֵּין שְׁלֹנוּ!...)...

בִּישׁוּנִית,
לִנְפֶשׁ אִישׁ לֹא מִתְקַרְבֶּת! -
הֲלֹא-קְרוּאָה, אֲנִי שְׂבִיעִית
לִיד שֶׁלַחַן רוּצָה לְשִׁבֶּת.

הַפּוֹךְ כּוֹסִית! וַיֵּין זֹלֶף,
וְכִמוֹ מְכּוּס נּוֹפֶלֶת - מִיָּם,
מֵעֵין מֶלֶח, דָּם מֵלֵב -
מִהֲמָפָה - עַל הָרִגְלִים.

אֵין קֶבֶר וּפְרִדָּה אֵינָה!
כְּשׁוֹף? שֶׁלַחַן שְׁחָרָר מִמֶּנּוּ.
כִּמוֹ מוֹת אֶל הַחֲתָנָה,
אֲנִי – חַיִּים שְׂבִאוֹ הֵנָּה.

לֹא אַח, לֹא בֵן וְלֹא הִבֵּעַל,
וְלֹא חֵבֶר – אֲנִי יוֹסֶרֶת:
- לְשֵׁשׁ עֶרוֹךְ שֶׁלַחַן, אֲבָל
לְנִשְׁמַתִּי אֵין כָּאן לוֹ זָרֶת.